

MARCIN SIKORA

Krytyczna analiza propozycji dekryminalizacji przestępstwa zniesławienia

Abstrakt

W przestrzeni społecznej zauważalny jest pogląd o potrzebie dekryminalizacji przestępstwa zniesławienia. Takie stanowisko jest bezpodstawne i nie zasadza się na merytorycznych i naukowych podstawach, a w szczególności nie uwzględnia konstytucyjnej zasady proporcjonalności. Analiza historycznoprawna oraz prawoporównawcza również nie dają podstaw do przyznania racji zwolennikom dekryminalizacji zniesławienia, gdyż karnoprawna ochrona czci i dobrego imienia ma długą tradycję i solidne podstawy, które również obecnie są uwzględniane i kontynuowane przez większość państw europejskich. Usunięcie z systemu prawnego art. 212–215 kodeksu karnego naruszy pozytywny obowiązek państwa do zapewnienia odpowiedniej ochrony czci i dobrego imienia. Zwolennicy dekryminalizacji zniesławienia odnoszą swoje postulaty przede wszystkim do wartości wolności słowa, podczas gdy często pomijają prawo do zachowania czci i dobrego imienia. Wolność słowa nie przedstawia wyższej wartości od czci i dobrego imienia. Aktualny system prawa cywilnego nie jest zdolny do należytej ochrony wartości wymienionych w art. 47 Konstytucji RP przed bezpodstawnymi pomówieniami, w szczególności z powodu niskiej skuteczności egzekucji roszczeń pieniężnych oraz braku adekwatnych i egzekwowalnych sankcji niepieniężnych. W dalszej perspektywie zasadniczo niekontrolowana wolność słowa stałaby się źródłem wielu szkód dla dóbr prawnie chronionych i zapoczątkowałyby następną dyskusję nad prawidłową ochroną czci i dobrego imienia. Pewna kategoria pomówień jest na tyle społecznie niebezpieczna, że karnoprawna ochrona wartości czci, dobrego imienia i prawa do prywatności powinna być kontynuowana. Na szczególnie negatywne następstwa zniesławień narażone są osoby wykonujące zawody zaufania publicznego, przedsiębiorcy, a społeczna szkodliwość wzrasta w przypadku pomówień dokonywanych w przestrzeni internetu, gdzie trudno podjąć merytoryczną obronę, a treść zniesławienia widoczna jest dla dużej liczby odbiorców.

Słowa kluczowe: dekryminalizacja – godność – wolność słowa – cześć – dobre imię